DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . *f* 7.50
„ „ „ „ Java. . . . . . . „ 9.—
„ „ „ „ Buitenbezittingen. . „ 10.—
„ „ „ „ Nederland. . . . „ 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 4 FEBRUARIJ.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is *f* 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 10. ZESDE JAARGANG. 1858.

HET VOLKSONDERWIJS ONDER DE JAVANEN.

I.

In een vorig artikel maakten wij met een enkel woord gewag van een in het vorig jaar door de maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen in Oost Indie* uitgegeven werk van den Heer I. F. G. BRUMUND, hetwelk bovenstaanden titel voert.

„Het is van algemeene bekendheid," zegt het bestuur van genoemde maatschappij, in het aan het hoofd van genoemd werk door haar geplaatst voorwoord, „dat „onder de Javanen sedert lang een zekere soort van „onderwijs bestaat, hoofdzakelijk van godsdienstige „strekking. Minder bekend zijn echter de aard van „dit onderwijs en zijne gevolgen voor de ontwik-„keling van het volk. Intuschen mag de kennis van „dit beginsel niet ontbeerd worden, èn uit het oog-„punt van Indische wetenschap, èn omdat Nederland „zich in de laatste jaren toont te beijveren om de „Javanen tot meerdere beschaving en zedelijkheid te „brengen en onder hen leerstoelen en volksscholen „op te rigten."

Een onderzoek naar het volksonderwijs onder de Javanen en naar hetgene daaraan tot verbetering zoude kunnen worden aangewend, werd door genoemde maatschappij als hoogst nuttig geoordeeld, en het is hieraan dat de uitgave van het meergenoemde werk hare aanleiding te danken heeft.

Wij hebben ons voorgenomen van genoemd werk een kort verslag te geven, omdat, zoo als het genoemde bestuur teregt aanmerkt, bij velen nog een duidelijk inzigt ontbreekt van hetgene men te verstaan hebbe door het bedoelde volksonderwijs, waarvan de bevordering, volgens de voorschriften van Art. 125 en 128 van het Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie, thans bijzonder aan de zorgen van het gouvernement is aanbevolen.

Wij hopen daardoor bij onze lezers de lust aan te wakkeren om zich met dit belangrijk werk in zijnen geheelen omvang bekend te maken, waardoor, gelijk wij vertrouwen, het vooroordeel zal worden weggenomen, dat nog bij velen bestaat tegen europesche bemoeijenissen met het inlandsche onderwijs, als een middel van beschaving en verlichting van den inlander.

Het werk verdeelt zich in twee hoofddeelen. Het eerste bevat een onderzoek naar hetgene het volksonderwijs onder de Javanen *is*, terwijl het tweede beschouwingen bevat, omtrent hetgene dat onderwijs *moet zijn*.

Bij het onderzoek naar den tegenwoordigen toestand van het inlandsche volksonderwijs worden achtervolgend beschreven 1° de langgars of dorpsinrigtingen, waar de jeugd een zoogenaamd onderwijs kan erlangen. 2° de pesantrians of inrigtingen voor de vorming van dezulken, welke de vormen van hunne godsdienst naauwgezet nakomen. 3° de bijzondere inrigtingen van onderwijs nog hier en daar over Java verspreid.

Wat de langars aangaat, leert men achtervolgend kennen het schoolgebouw — de kinderen, die daar komen — de schoolorde en tucht — het onderwijs, hetwelk daar gegeven wordt — en den onderwijzer, terwijl het onderzoek naar dat gedeelte van het onderwijs met de volgende beschouwing besloten wordt:

Zoo heeft ons onderzoek, zegt de schrijver, dan wel tot zeer treurige uitkomsten geleid. Zijn ze niet alle verloren uren voor onderwijzers en leerlingen, beiden die morgen- en avond-uren, door hen in de langgar doorgebragt. Kan men met eenig regt zeggen: daar wordt onderwijs gegeven. Is het iets anders dan een werktuigelijk elkander vóór- en naspreken van niet verstane klanken en woorden. De kinderen hooren geen enkel woord tot verlichting des verstands, veredeling des harten, heiliging des levens. De Spartanen, hoe eenzijdig en ruw hunne opvoeding ook ware, hadden toch nog inrigtingen om hunne kinderen tot krachtige en dappere mannen te vormen. De Atheners, die hooger stonden dan de Spartanen, bedoelden nevens krachts- en moedsontwikkeling ook die van wetenschap en smaak bij hunne kinderen. De Romeinen volgden den ingeslagen weg der Atheners. Zij allen waren heidenen. De Javanen zijn mahomedanen, die geacht worden zooveel hooger dan heidenen te staan. En toch hun onderwijs — hoeverre staat het beneden dat van heidenen, welke in reeds lang verleden eeuwen leefden. . . . .

Moet het ons verwonderen zulk een onderwijs, indien wij het met dien naam bestempelen mogen, op Java te vinden, te vernemen dat de Javaan, bijna vier eeuwen, voor zich en zijne kinderen daarmede te vreden was; het is ons tevens een treurig bewijs voor zijn diep geestelijk verval, voor zijne algeheele onverschilligheid omtrent beschaving. Dat onderwijs mist toch niet alleen alle elementen om het volk te beschaven, te ontwikkelen, maar men kan ook daarvan zeggen, dat er geen betere vorm uitgedacht, geen vastere kluisters konden gesmeed worden om het volk in altoosdurende en steeds toenemende onkunde gevangen en geketend te houden. Velen staan verwonderd over de diepe onkunde der Javanen, begrijpen die niet, daar zij toch reeds sedert eeuwen eene belangrijke litteratuur en rijk ontwikkelde taal bezitten; daar zij toch kunnen wijzen op grootsche gedenkteekenen van bouwkunde uit vroegere tijden, en hunne aloude geschiedenissen ons verhalen van vorsten en rijken, magtig en gevreesd door geheel den archipel, die eenmaal heerschten en bloeiden op hun eiland, toen het middelpunt van rijkdom, handel en beschaving. Een bezoek in de langgars, een onderzoek naar het onderwijs aldaar zal hen het vreemde verschijnsel verklaren, het schijnbaar moeijelijke raadsel oplossen.

Van die langgars ging de doodelijke adem uit, welke alle vroegere beschaving en ontwikkeling deed verkwijnen en wegsterven, die ook iederen lateren bloesem weldra deed afvallen en verwelken.

Wij zouden meenen op geen treuriger gevolgen van het langar-onderwijs te kunnen wijzen, toch moeten wij nog treuriger vermelden. De langgars zijn niet slechts kweek- en voedsterplaatsen van onkunde, zij zijn dit ook van vele nuttelooze burgers, ten eenenmale verloren voor de maatschappij; van luije onbeschaamde bedelmonniken, die tot last der arme bevolking strekken en tevens ijverige dienaars en aanstokers van godsdienstig fanatisme zijn. De scholieren toch, die de meest uitmuntende worden geacht, gaan gewoonlijk verloren voor de maatschappij, worden nuttelooze burgers. Dezulken toch, volleerd genoemd, omdat zij den koran rad lezen, verscheidene gebeden prevelen kunnen en boven anderen bedreven zijn in de waarneming der uiterlijke godsdienstverrigtingen, waartoe zij na langdurigen en trouwen schoolgang kwamen, worden beschouwd als tot de gemeenschap eener orde van jeugdige geestelijken te behooren. 't Zoude jammer zijn, zeggen nu ouders en leeraars, dat zulke veelbelovende kinderen of jongelingen den zoo gelukkig ingeslagen weg niet vervolgden; 't zoude ook beneden hen wezen om zich, na zoovele studien, te gaan verlagen tot de uitoefening van akkerbedrijf of eenig handwerk. Zij hebben ook reeds te veel lust in het luije, vadsige langgarleven verkregen, zijn ook reeds te afkeerig van werken en te trotsch geworden, dat zij niet zouden meenen zich zeer te vernedeн als zij huns vaders bedrijf vervolgden. Nu blijven zij in de langgar luijeren, verrigten daar eenige huiselijke diensten, gaan voor of met den modin of dorpspriester bedelen, en erlangen daarvoor schrale kost en inwoning, zoo zij niet ten laste van hunne ouders blijven. Na korteren of langeren tijd gaan zij ook meestal eene of meerdere pesantrians, de zoogenaamde hooge scholen, bezoeken, om, gelijk zij zeggen, zich verder te bekwamen en den naam van santri te erlangen. Deze santri's kunnen wij tot vergelijking niet beter dan met den naam van bedelmonniken bestempelen. Eenigen hunner erlangen eene priesterbetrekking en stijgen dikwijls, zoo zij van familie zijn en protectie hebben, tot de hoogste geestelijke betrekkingen. De anderen zwerven rond, of houden zich hier en daar aan de hoofdtempels der districten en regentschappen, ook bij de langgars op, leven van bedelen en bedriegen van den eenvoudigen man door vrome vertooning, duivelbezwering en andere kunstenarijen. Sommigen trachten met eenigen handel nog iets bij hun bedel- en bedriegerswerk te verdienen.

Dat zulke menschen ijverige dienaars en aanstokers van fanatisme kunnen zijn en worden, al is ook van zoo velen hunner wegens verregaande domheid en indolentie weinig of niets te vreezen, zal na dit alles geen verder bewijs behoeven.

Zoo zijn dan de langgars kweek- en voedsterscholen van onkunde, traagheid en luiheid, van fanatisme en priesterhaat, verderfelijk voor het volk, omdat zij het in een eeuwigen nacht van droevige onwetenheid gekluisterd hielden en nog houden, omdat zij een deel van zijne zonen, die zich bij een goed volksonderwijs, tot belovende jongelingen, edele mannen, nuttige en nijvere burgers, sieraden der maatschappij zouden ontwikkeld hebben, er thans toe brengen om luije en trotsche bedelaars te worden, die ten koste eener sober bedeelde bevolking levende, haar daarvoor beloonen met vrome bedriegerijen, geestelooze vormen en ijdele waarnemingen, alles onder den naam van godsdienst, tot eer van God en tot heil hunner zielen. Ook zijn die scholen verderfelijk in strekking te noemen voor het beheer des lands, voor rust en vrede, omdat uit hare meest uitmuntende scholieren steeds dezulken voortkwamen, die nu hier dan daar de rust verstoorden, ja daaruit dezulken nog altijd blijven voortkomen, die, waar zij de gelegenheid slechts schoon zien, gereed zijn om het domme landvolk door voorgewende wonderen en andere bedriegerijen tot opstand en verzet aan te sporen, om het vreemd gezag te ondermijnen en tegen te staan.

De beschouwingen over de pesantrians zullen door ons in een volgend artikel overzien worden.

E. FUHRI.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 30sten *Januarij* 1858, N°. 9.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures in de residentie Preanger Regenschappen H. W. van Marle.

BENOEMD:

Tot omgaanden regter in de tweede afdeeling op Java, het lid in den raad van justitie te Soerabaya mr. J. H. Waller Diemont.

Tot tweeden kommies op het assistent-residentiebureau te Benkoelen, E. A. R. L. van Hoëvell, laatst kommies op het assistent-residentiekantoor te Tjilatjap, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot kommies op het residentiekantoor te Tagal, de ambtenaar ter beschikking van den assistent-resident van Benkoelen G. J. P. Peeters.

Tot kommies op het residentiekantoor te Kadoe, de kommies op het assistent-residentiekantoor te Malang (Pasoeroean) J. M. van Merkesteijn.

Tot kommies op het assistent-residentiekantoor te Patjitan, de kommies op het kantoor van den resident in de Wester-afdeeling van Borneo F. J. F. Schönlaub.

Tot kommies op het kantoor van den resident in de Wester-afdeeling van Borneo, de derde kommies op het residentiekantoor te Muntok J. H. Klerks.

Tot kommies op het assistent-residentiekantoor te Malang (Pasoereean), de klerk tevens griffier van den landraad te Ledok W. J. Selliger.

Tot derden kommies op het residentiekantoor te Muntok (Banka), de klerk ter algemeene sekretarie R. A. de Toorop.

Militair Departement

BENOEMD:

BIJ DE MILITARE ADMINISTRATIE.

Tot betaalmeester der tweede klasse, de aspirant-intendant S. van Haastert.

Tot adjunkt-intendant, de aspirant-intendant J. A. van Boven, met bepaling, dat hij als adjoint bij den generalen staf zal continueren en gevoerd blijven à la suite van zijn korps, en de aspirant-intendant W. M. de Jongh.

Tot aspirant-betaalmeester, de sergeant majoor van het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling op Java B. G. W. Wilkens.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

In de *Javasche Courant* van 27 Januarij ll. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van den inlander Armain.

Door den agent der Samarangsche boedelkamer te Tagal, van den arabier Sech Oemar bin Salim IJakoop.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Zaturdag den 6den Februarij.
Voor 's Lands Algemeene Pakhuizen alhier.

Op Maandag den 8sten Februarij.
Voor de woning van den heer Hageman te Krambangan.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

Jhr. C. J. BLOYS VAN TRESLONG

MET

Wed. F. L. SAND, geb. *Binkhuyzen.*

SOERABAYA, 30 *Januarij* 1858. (91)

GEBOORTEN

Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON* S. C. M. S. VAN AMERSFOORTH, geboren *Andela.*
PASOEROEAN, 30 *Januarij* 1858. (96)

Bevallen van eene *DOCHTER*, E. F. HALEWIJN, *Linnenschmidt van Loffelt.*
SOERABAYA, 30 *Januarij* 1858. (86)

Bevallen van een *ZOON*, A. H. J. DE GRAAF, geb. *Grevelink.*
MACASSER, 5 *Januarij* 1858. (77)

VENDUTIE

Op de vendutie van den 9den Februarij a. s., bij D. D. VAN BOECKHOLTZ, zal worden verkocht, eenige kistjes **Spermacetie Kaarsen, Brandy, Genever, Hammen, Japansch Speelgoed, Lucifers, Lijn-Olie, Terpentijn-Olie,** diverse soorten van **Pennehouders, stalen Pennen, Notitieboekjes, Goede Zwarte Inkt, Hangklokken, Speelgoed, Meubelen, Wagens, Paarden,** verder **Vier Groote Kromhouten,** geschikt voor een waterrad, en eene partij van C* 300 picols **Bruine suiker** in zakken. (84)

VENDUTIE

Op Maandag den 15den Februarij 1858.

Van MEUBELAIR, WAGENS, PAARD, enz. bij den ondergeteekende, in het huis vroeger geoccupeerd door de Stads-Apotheek. Alles den dag te voren van 's morgens 8 tot 12 ure te bezigtigen.

(88) J. H. ROSEMEIER.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag den 23sten Februarij 1858.

Zal in het vendu- lokaal van D. D. VAN BOECKHOLTZ, bij publieke veiling worden verkocht:

in één koop

het BLOK van het Eng schip „**LIMEHOUSE**" gevoerd geweest door JOHN CHESTER, van *London*, zoo als hetzelve alhier ter reede is liggende, met deszelfs ONDERMASTEN, STENGEN, RAAS, KLUIFHOUT, BOOM en GAFFELS en daartoe behoorend STAAND TUIG, de SPILLEN en EEN ZWAAR ANKER met CCa. 40 VADEM KETTING, waarvoor het schip ten anker ligt:

daarna, verdeeld in koopjes:

De ZEILEN en verdere INVENTARIS, PROVISIEN etc.

Informatiën omtrent het schip te bekomen bij den Heer G. F. SULLOCK alhier, en wijders te bevragen bij

(102) *De Agenten,*
FRASER EATON & CO.

VENDUTIE.

Op een nader te bepalen dag zullen de ondergeteekenden op publieke vendutie aan de meestbiedenden zonder reserve verkoopen.

Eene partij van **99 stuks Rigamasten,** gesorteerd van af 65 voeten lang bij 24 duim diameter, tot 34 voeten lang bij 9 duim, verwacht wordende per het Nederl. schip *CHRISTINA HELENA*, kapitein C. TJEBBES van *Amsterdam.*

Voor nadere informatie gelieve men zich franco te adresseren aan

(882) P. KERVEL & CO.

TER BEVRACHTING

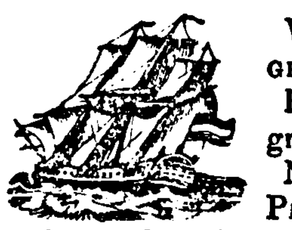

Worden aangeboden naar ENGELAND, CHINA of CALIFORNIE.

Het Nederl. schip *ECLIPSE*, groot 695 gemeten lasten.

Naar AUSTRALIE, de golf van PERSIE, CHINA, SINGAPORE of eenige andere haven in Britsch-Indie

Het Ned. schip *ANNA MARIA WILHELMINA*, groot 137 gemeten lasten, adres bij

De Agenten
SOERABAYA, B. KOPERSMIT & CO.
1 *Februarij* 1858. (93)

De ondergeteekende ziet zich verpligt het publiek bekend te maken, dat hij niet, zoo als in de annonces, in de *Oostpost* en *Soerabayasche Courant*, van den 2den Februarij en den 30sten Januarij, voorkomt, heeft opgehouden lid van de firma LEDEBOER & Co te zijn, maar dat die firma, ingevolge notariëele acte van den 29sten Januarij ll. met onderling goedvinden is ontbonden en de firma GEBR. KOCKEN, met de likwidatie is belast.

(97) L. G. DE JONG.

Iemand, die eenige uren van den dag vrij heeft en vroeger de betrekking van gouverneur in Indie, heeft vervuld, wenscht dien tijd te besteden aan het geven van onderwijs voor hedendaagsche opvoeding, de moderne talen, geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde, handteekenen, enz.

Adres onder L*. X, bij de uitgevers dezes.

(104)

Wordt gelegenheid aangeboden, voor vrije passage naar Nederland voor eene jufvrouw die genegen is zich op reis te belasten met de verzorging van 6 kinderen, die met hunne Familie repatrieren. Reflecteerende gelieve men zich te addresseren aan het bureau dezer onder La. V. G. (87)

HOUDERS VAN COGNOSSEMENTEN

Van de hieronderevolgende goederen worden beleefdelijk verzocht dezelve te doen afhalen, tegen betaling der daarop gevallen onkosten van annoncering met inbegrip der vracht enz., enz.

10 Paaliantaarns adres SCHMIDT Bezoekie } aangebragt
8 d°. d°. „ VAN DELDEN Prob. }
van Samarang dato 30 Junij A°. P°. per stoomschip *Padang*

SOERABAYA, 29 *Januarij* 1858.

De agenten der stoomboot-onderneming van de firma W. CORES DE VRIES.

(92) B. KOPERSMIT & CO.

Houders van de ondervolgende recepissen worden beleefdelijk verzocht die aan te houden, en aan de ondergeteekenden tegen inwisseling van het geldswaardig bedrag te doen toekomen.

E. FUHRI & CO.

1	rec.	N°.	6627	van . . .	*f* 100.—
1	„	N°.	57	—	„ 50.—
1	„	N°.	1737	—	„ 50.—
1	„	N°.	8354	—	„ 25.—
1	„	N°.	436761	—	„ 10.—
1	„	N°.	319178	—	„ 10.—
1	„	N°.	1125159	—	„ 5.—

(85)

Tegen primo *Maart a. k.* te HUUR Een **HUIS,** staande in de Kali Sossok N°. 2, te bevragen bij den ondergeteekende.

(98) JONKH. J. S. VAN DE POLL.
1* *Luitenant, Kampement* N°. 8.

TE KOOP

Een zeer accurate loopende 8 daags CHRONOMETER, bij HUTTON & HARRIS, N°. 500.—

Te bevragen, bij (89)
30 *Januarij* 1858. J. Y. KINGDOM.

PUIKE BIET

Alhier ingelegd, bij
(100) LEDEBOER & CO.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

NAAM- en RANGLIJST *der officieren van de land- en zeemagt in Nederl. Indie* 1858. *f* 2.— (99)

PAS ONTVANGEN,

IN HET **HEEREN MODE MAGAZIJN**

VAN W. A. DE VEY,

Opvolger van G. L. van der Elst.

Witte Geborduurde Cachemiren Vesten.
Id. id. Piqué Id.
Id. Gebrocheerde id. Id.
(94)

BRONS-WERKEN.

De ondergeteekenden hebben ontvangen eene factuur PRACHTIGE VOORWERPEN VAN BRONS, zoo-als INKTKOKERS, TOILETSPIEGELS, NACHTKLOKJES, THERMOMETERS, LICHTSCHERMEN, enz.

(42) **E. FUHRI & CO.**

PER MAIL ONTVANGEN

ANNUAIRE DES DEUX MONDES, 1857. *f* 20.

(61) **E. FUHRI & CO.**

WISSELS OP AMSTERDAM.

(758) Bij B. J. VAN ECK & CO.

VERGULDE SCHILDERIJ LIJSTEN.

Bij den voetmaat van 40 cents tot *f* 2.— rec.

(81) Bij E. FUHRI & CO.

HOLLOWAY'S PILLEN

Het beste geneesmiddel der Wereld voor zulke ziekten als waaraan in het bijzonder de vrouwen onderhevig zijn.

Deze PILLEN worden den ingezetenen van *Java* vooral aanbevolen, wegens derzelver doelmatigheid in de ziek- ten, die der vrouwelijke sexe eigen zijn, terwijl de welhaast volwassene maagd dezelve evenzeer behoeft als de vrouw die de laatste periode haars vrouwenlevens intreedt. Het is met ontegenzeggelijke bewijzen gestaafd dat deze PILLEN spoedig en krachtdadig werken in die ongesteldheden, waaraan het vrouwelijk geslacht bij uitsluiting blootstaat, en de beste hulp zijn in die hagchelijke tijdperken des levens die onder verkeerde behandeling zoo gevaarlijk kunnen worden.

Verkrijgbaar à Contant bij E. FUHRI & Co, te Soerabaya, tot de ondervolgende prijzen:

DOOZEN PILLEN van *f* 1.— *f* 3.— en *f* 5.—
POTTEN ZALF „ „ 1.— „ 3.— „ „ 5.—
(835)

SOERABAYA, den 4den Februarij 1858.

— Men schrijft ons van Bodjonegoro dat in die afdeeling dezer dagen zware stormen gewoed hebben, bij eene van welke eene schuur van den tabaks-fabrikant Dekker, gelegen nabij de dessa Saideng is ingestort. Genoemde schuur moet van zoogenaamd wild hout zijn opgebouwd. Indien dit zoo is, dan levert zulks een bewijs op voor de ongeschiktheid van gemelde soort van hout voor de opbouw van tabaksschuren.

BATAVIA.— In den vroegen morgen van 30 Januarij kwam alhier ter reede het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagvoerder E. Lewis, van Singapore. De stoomboot *Adventure* was aldaar aangekomen, doch had geene Europesche mail of afzonderlijke dagbladen uit Bengalen medegebragt.

Het eenig berigt, dat was aangebragt. luidde, dat de generaal Sir Colin Campbell, de opperbevelhebber van het Bengaalsche leger, te Futtypore een gevecht met de opstandelingen gehad en hen met groot verlies verslagen had.

De zee-brigade, onder bevel van den dapperen kapitein Peel, was in verschillende schermutselingen met de insurgenten gewikkeld geweest, waarbij de laatste telkens het onderspit hadden gedolven.

— Met leedwezen wordt het overlijden van den Bisschop van Calcutta, Dr. Wilson, op den 12den Januarij jl., medegedeeld.

— Omtrent het wedervaren van het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, op deszelfs laatste reis van Batavia naar Singapore, vernemen wij het volgende: Den 12den dezer Batavia verlaten hebbende, ondervond deze boot buitengewoon sterke stroomen en N. W. wind. Op den avond van den 5den te Muntok aangekomen, nam zij aldaar kolen in en vertrok den volgenden middag van daar. De wind werd N. Oost en blies hevig en wies tegen den nacht tot een storm aan. Men zag zich verpligt, de op het dek zijnde goederen in zee te werpen om het schip te ligten, terwijl de vuren door het indringende water werden uitgedoofd, zoodat de machine stilstond. De zeilen werden weggeslagen en, aangezien er vrees bestond, dat de boot zoude zinken, hield men voor den wind landwaarts aan, om, ingeval van nood, het leven te kunnen redden. Des morgens van den 18den ankerde men bij East Inland, waar het gelukte, door aanhoudend pompen, het water te verminderen en de machinekamer van sintels en steenkolen te ruimen. Na het schip aldus geklaard te hebben, vervolgde men de reis om het zuidelijk gedeelte van Lingin naar Linga, aldaar water in te nemen, hetwelk door de Nederlandsche oorlogsbrik *De Haai* verstrekt werd. Hierna werd de reis naar Singapore voortgezet, alwaar men den 20sten aankwam. Aldaar werd de stoomboot in reparatie gebragt en op nieuw gekalefaterd, met welk werk dagelijks 120 man bezig waren.

De terugreis van Singapore naar Batavia werd in 3½ etmalen afgelegd.

— Met waar genoegen deelen wij mede, dan, naar men ons verzekert, het onderwijs in Nederlandsche-Indië eene belangrijke uitbreiding te wachten staat. Het bestuur toch moet voornemens zijn twee gymnasien, een te Batavia en een te Soerabaija, op te rigten, en men wil, dat de daartoe gevorderde Koninklijke goedkeuring be reids hier ontvangen is. Naar men ons mededeelde, zullen de leerlingen op die gymnasien tot een grand van wetenschap worden gebragt, welke hen in staat stelt, het examen, voor de toelating op de akademien vereischt, te kunnen afleggen.

— Wij vernemen dat, in de afgeloopene week, te Meester-Cornelis en te Bekasi zulke hevige regens zijn gevallen, dat men zich niet herinnert, die in jaren te hebben bijgewoond. In de volsten zin van het woord waren het plasregens, met slechts korte tusschenpoozen van droogte. Daarbij kwam dat de toevoer van water, uit verschillende bergstroomen, buitengewoon groot was. Op vele plaatsen, vooral in het Bekasische, zag men, zoo ver het oog reikte, niets dan eene zee, terwijl de wegen op eenige punten twee tot drie voeten onder water stonden.

Van den landeigenaar L. C. A. Gronovius en van andere ondernemers zijn praauwen van huro legplaatsen gerukt en weggedreven. Groote stapels brandhout en andere voorwerpen spoelden van de hooge oevers en verdwenen in den stroom. In vele kampongs zag men geen grond meer en de huizen waren geheel van water omringd. Op het oogenblik is het water op alle die plaatsen aan het zakken, terwijl de landbouwer voorspelt, dat deze watervloed eene algemeene vruchtbaarheid ten gevolge zal hebben.

— Volgens berigten uit het Ooster kwartier der Bataviasche Ommelanden, was het water, op den 23sten Januarij in de rivier Bekasi zoo hoog gestegen, dat al de zich op de bazar van dien naam bevindende, doch aldaar niet te huis behoorende personen, op die bazar hebben moeten overnachten, alzoo de overzetters, uit vrees voor ongelukken, het niet wagen durfden hen over te voeren. Volgens herinnering der oudste inwoners, was de rivier nooit zoo hoog gerezen.

De rivieren Tjitarum en Tjikarang waren mede zoo ver buiten hare oevers getreden, dat het water, twee posten ver, drie voet hoog op den grooten weg stond.

De van hout en bamboe gebouwde brug over de kali Djerook, nabij Tjikarang, insgelijks op den grooten weg, was door het hooge water weg gedreven.

(*Java Bode.*)

KEDIRI. — In den namiddag van den 6den dezer, zijn van een 25tal huizen in de dessa Bagoesan, regentschap Ngrowo, door een windhoos eenige omgeslagen en de overige zwaar beschadigd, terwijl ongeveer 100 vrucht boomen zijn uit den grond gerukt.

Bij die gelegenheid heeft een Inlander het leven verloren en werd een Inlandsch meisje gewond.

(*Jav. Court.*)

NEDERLAND.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant geeft het navolgende verslag omtrent den toestand van het Nederlandsche postwezen, dat wij met het oog op den door ons voor eenigen tijd geuiten wensch dat ook het poswezen op Java spoedig eene hervorming moge ondergaan, niet onbelangrijk achten om ook ter kennisse van onze lezers te worden gebragt:

— Zeer verblijdend zijn de uitkomsten, die sedert het jaar 1850 de hervorming van ons postwezen heeft opgeleverd. Uit de onlangs daarvan publiek gemaakte staten blijkt o. a. het volgende: Terwijl in de maand Augustus 1850, voor de hervorming, vervoerd werden 361,311 binnenl. brieven, werd in dezelfde maand van 1857 vervoerd een getal van niet minder dan 1,143,538 stuks. De vermeerdering had trapsgewijze, ofschoon telken jare met reuzenschreden plaats. Het verschil tusschen 1850 en 1851 was 105 pCt.; in 1852 vermeerderde deze gunstige verhouding alweder met 28 pCt., in 1853 met 48 pCt., in 1854 met 60 pCt., in 1855 met 72 pCt., in 1856 met 90 pCt., en in 1857 met 111 pCt., zoodat het verschil tusschen het brievenvervoer in 1850 en in 1857 niet minder dan 216 pCt. ten voordeele van laatstgenoemd jaar bedraagt.

Ook het getal der buitenl. brieven vermeerderde, ofschoon niet zoo aanzienlijk. De vermeerdering op zich zelve is voor een groot deel toe te schrijven aan de gedeeltelijke vermindering van port, de minder aanzienlijke toeneming aan de slechts halve toepassing van hetzelfde stelsel, dat voor het binnenl. postwezen zoo gunstige uitkomsten heeft opgeleverd. In de maand Aug. 1850 werden vervoerd 183,531 brieven, in dezelfde maand van 1857 321,205, hetgeen een verschil ten voordeele van 75 pCt. uitmaakt.

Het gebruik van postzegels neemt mede gaandeweg toe. In 1852 werden gebruikt 1,846,289 stuks, in 1853 1,980,377, in 1854 2,238,531, in 1855 2,408,769, in 1856 2,734,624 en in het eerste halfjaar van 1857 1,466,204. Deze getallen wijzen aan, hoevele postzegels ook door de postkantoren zijn gebruikt tot frankering van de aan de kantoren aangeboden brieven; men mist evenwel eene, anders nuttig te achten opgave van het getal, aan particulieren verkochte postzegels. Wij herinneren hierbij dat de tweede kamer thans heeft verlangd, dat de verkrijgbaarstelling dier zegels bij boekhandelaren werd gemakkelijk gemaakt, om ook langs dien weg den arbeid der postkantoren te doen verminderen.

Het getal brieven welke op de gewone wijze, dat is zonder aangifte van geldswaarde, tegen het vaste regt van 10 cents aangeteekend zijn verzonden, bedroeg over 1850 67,051 stuks, in 1856 reeds 200,161 stuks. Daarentegen waren in 1850 199 brieven aangeteekend met declaratie van de waarde à ƒ 120,246,05, tegenover 809 brieven in 1856 tot eene waarde van ƒ 550,204,77.

Van postwissels wordt jaarlijks meer en meer gebruik gemaakt. Terwijl in 1850 werden afgegeven 25,738 wissels, tot een bedrag van ƒ 88,007,50, werden in 1856 uitgegeven 121,807 stuks, tot eene waarde van ƒ 714,318,50. In den tijd van vier jaren is het getal der afgegevene wissels bijna verdubbeld.

De opbrengst der brievenposterijen was over de acht eerste maanden van 1850 (oud tarief) ƒ 893,057,35½, 1851 (nieuw tarief) ƒ 898,779,02, 1852 ƒ 925,013.02½, 1853 ƒ 960,543 61, 1854 ƒ 995,727.67, 1855 ƒ 1,042,717.86½, 1856 ƒ 1,103.899.45½, 1857 ƒ 1,153,241,25½.

Het geheele aantal ambtenaren bij de posterijen bedraagt op dit oogenblik 2163; terwijl de middelen, die tot overbrenging van brieven worden gebezigd, zich uitstrekken over een afstand van 17,443 Nederl. mijlen, tegenover een afstand van 6247 Nederl. mijlen in 1850. In het afgeloopen jaar zijn over een afstand van 377 Nederl. mijlen nieuwe postdiensten daargesteld.

Eindelijk kan uit de volgende cijfers blijken, hoe winstgevend reeds de hervorming van het postwezen voor de schatkist is geworden. Op de begrooting voor 1858 wordt, wegens alle kosten der postadministratie voor het geheele jaar, uitgetrokken eene som van ƒ 1,006,885; en de acht eerste maanden van 1857 hebben reeds aan inkomsten opgeleverd een bedrag van ƒ 1,153,241.25½.

FRANKRIJK.

— Men is tegenwoordig op het ministerie van oorlog, op bevel des Keizers, onledig met een veelomvattend werk over de veldtogten in de Krim. Daarbij is gebleken, dat het effectief der naar het Oosten gezonden troepen bedraagt driemaal honderd duizend tweehonderd acht en zeventig man. Hoevelen van daar teruggekomen zijn, is tot dusverre niet bekend gemaakt. De keizerlijke garde is thans 24,000 man sterk en zal op 30,000 man gebragt worden.

— Aan de posterijen zijn eenige beambten gearresteerd, die zich schuldig maakten aan het ontvreemden van brieven met geldswaarden. Een hunner werd op heeter daad betrapt. Toen men hem onderzocht, vond men hem voorzien van een gordel, die 90,000 francs bevatte en die hij nooit aflegde. Een ander, die 30 jaren dienst had, werd van het verbreken van zegels en diefstal overtuigd.

— De stad Livorno, die lang vóór de ontwikkeling van de stoomvaart de voornaamste stapelplaats was voor de voortbrengselen van de Levant en van het Westen, heeft van dezen handel nog slechts het entrepôt overgehouden van de vederen van struisvogels; de toenemende snelheid van de communicatiën en de vederen-verzendingen van de Kaap de Goede Hoop naar Londen, dreigen Livorno ook dezen tak van handel te zullen ontnemen.

Vroeger werd er te Livorno in dit artikel voor 1,200,000 francs omgezet. Thans echter is dit cijfer wel tot op de helft verminderd, hetwelk trouwens ook toegeschreven moet worden aan de sterke daling in de prijzen.

Het zeven-achtste gedeelte van de vederen, welke te dier plaatse ontvangen worden, komt uit Egypte; de rest van Tripoli en Aleppo. Drie vierde daarvan wordt uitgevoerd naar Parijs, en één vierde naar Engeland. Toskane maakt alleen gebruik van de bewerkte vederen, die het uit Frankrijk ontvangt.

De witte vederen zijn vijf- tot twintigmaal meer waard dan de zwarte; even als deze worden zij bij het gewigt verkocht, met uitzondering van een extra fijne kwaliteit, die gesorteerd wordt verkocht. De prijzen verschillen, voor de gewone witte vederen van 150 tot 300 francs het pond (het pond te Livorne is gelijk aan 340 wigtjes nederl. gewigt, zoodat een nederl. pond naar dien prijs op 450 francs zou te staan komen); de kosten komen op 30 à 35 francs.

Wanneer men de bruto-vederen koopt, kan men zich ligt vergissen in de kwaliteit, zoodat daarbij veel kennis en oefening vereischt wordt. Te Livorno houden zich slechts vier of vijf huizen met dezen handel bezig, die hun tamelijk groote voordeelen oplevert, hoewel de vederhandelaars te Parijs zich regtstreeks aan Egypte en aan Londen beginnen te adresseren. Londen toch krijgt niet alleen struisvederen van de Kaap, maar ook maraboutsvederen van Calcutta, en vederen van den gier en den reiger, die uit Brazilië daarheen verzonden worden. De paradijsvogels komen uit Indië.

ENGELAND.

Men leest in de *Morning Post*:

Op de landengte van Panama, een van de gewigtigste geographische punten op de aarde, liggen vijf kleine staten, die, sedert hun afscheiding van Spanje, alle wisselvalligheden ondergaan hebben, welke de omwenteling en de regeringloosheid opleveren. Eerst hebben zij één enkele bondgenootschappelijke republiek uitgemaakt, met constitutiën, die waren vastgesteld volgens die van de Vereenigde Staten van Amerika; maar in het jaar 1839 is dit Bondgenootschap uiteengegaan, en van dien tijd af zijn Honduras, San-Salvador, Nicaragua, Costa-Rica en Nieuw-Grenada onafhankelijke en afzonderlijke Staten geweest.

In den boezem van deze familie van republieken hebben er bestendig twisten en oorlogen plaats gehad, waarvan het onvermijdelijke gevolg is geweest, dat de binnenlandsche ontwikkeling verlamd is, en dat de koophandel in een kwijnenden toestand is gebragt. Men kan dan ook niet zeggen, dat de creolen en de inlanders van Centraal-Amerika eenig noemenswaardig voordeel getrokken hebben uit de vrijheid en onafhankelijkheid.

Maar, sedert de ontdekking van goud in Californië hebben de Noord-Amerikanen, die *à tout prix* zich rijkdommen willen verschaffen, geen zin meer gehad in den langen togt van 21,000 mijlen, die hij het omvaren van kaap Hoorn moeten afgelegd worden; zij zijn in menigte naar de landengte gekomen om den kortsten en gemakkelijksten weg te nemen naar het nieuwe Eldorado. Door hen is de spoorweg van Panama aangelegd, die tegenwoordig elke maand 3,000 passagiers van den eenen Oceaan naar den anderen overbrengt, hoewel de weg door een uiterst ongezond land loopt, en de overheden in den Staat volkomen magteloos zijn om vrede en rust te be waren onder de inlandsche bevolking of onder de horden van gewapende gelukzoekers, die gebruik maken van de gemakken, welke deze weg hun aanbiedt.

Er zijn andere plannen voorgesteld om meer noordelijk een bevaarbaar kanaal te maken, dat tusschen de haven van Coballos en de baai van Fonseca zou worden gegraven, en wij gelooven, dat op dit oogenblik een Engelsch Amerikaansche maatschappij een aanvang gemaakt heeft met het ontzagchelijke werk, waardoor een regtstreeksche en gemakkelijke communicatie te water zal worden geopend tusschen den Atlantischen en den Grooten Oceaan. Hoewel nu de werkzaamheid en het kapitaal van particulieren tot de genoemde doeleinden worden aangewend, hebben toch ook de groote handeldrijvende mogendheden het nut erkend, dat er in gelegen zou zijn, indien er maatregelen genomen werden tot waarborging van de neutraliteit van alle communicatiën tusschen de beide zeeën, welke in Midden-Amerika opengesteld zijn, of in het vervolg zullen worden.

Met dit doel is vóór eenige jaren het Bulwer-Clayton traktaat gesloten; maar aangezien de beide contracterende partijen, Engeland en de Vereenigde Staten, er tot nog toe niet in geslaagd zijn tot volkomen eenstemmigheid te geraken omtrent de bepalingen van deze overeenkomst, zullen er nu nieuwe onderhandelingen worden begonnen door Sir. W. G. Ouseley, die onlangs door Engeland met een buitengewone zending naar het Kabinet van Washington is gezonden.

Middelerwijl hebben zich verscheidene geschilpunten voorgedaan, waardoor deze zoogenoemde kwestie over centraal-Amerika buitengewoon gecompliceerd is geworden. Het door Engeland uitgeoefende protectoraat over het Mosquito-gebied; de afstand van de eilanden van de Baai aan Honduras; de door de Vereenigde Staten beproefde middelen om in bezit te komen van het Tijgereiland; de expeditie van den gelukzoeker Walker, en het bombardement van Greytown, zijn zaken, die in de laatste jaren de aandacht van Engeland en van de Vereenigde Staten in hooge mate hebben tot zich getrokken, en de diplomatie in beide Staten in groote verlegenheid hebben gebragt.

Zij, die de bovenmatige zwakheid en de inwendige verdeeldheden van de Staten van Midden-Amerika kennen, weten, dat de bijstand van de flibustiers gelijkelijk ingeroepen is door elke partij, die een oogenblikkelijke zege heeft willen behalen. Deze verwarring en deze bandeloosheid zullen noodzakelijk op de landengte blijven heerschen, tot dat de groote mogendheden door haar krachtdadige tusschenkomst, er een stelsel van internationale policie zullen doen aannemen, dat onmisbaar is tot verzekering van den vrede en van de duurzaamheid van het bestuur, in Staten, die getoond hebben, dat het hun zoowel aan lust als aan magt ontbrak om zich te versterken en om zich zelven behoorlijk staande te houden.

De creolen van Centraal-Amerika, want wij willen niet spreken over de gemengde rassen van de Negers en Indianen, zijn, d ar het hun aan geestkracht, aan kundigheden en belangstelling in de publieke aangelegenheden ontbreekt, niet alleen onbekwaam om de stoffelijke hulpbronnen te ontwikkelen van de rijke gewesten, die zij bewonen, maar daarenboven laten zij zich beheerschen door een ellendige ijverzucht, zelfs in de beuzelachtigste zaken, waardoor een krachtige en hechte vorm van bestuur onmogelijk gemaakt wordt.

Hij, die heden de waardigheid van president bekleedt, zal morgen als een vogelvrijverklaarde zich tot de vlugt genoodzaakt zien: niet alleen wapent de eene Staat zich tegen den anderen Staat, maar ook de eene stad tegen een andere stad. Kortom, de zwakheid, het gemis van alle zekerheid, de burgeroorlog en de tusschenkomst van de flibustiers van buiten: ziedaar wat bijzonder in het oog valt, wanneer men een blik werpt op den normalen toestand van de Midden-Amerikaansche gemeenebesten.

In dezen stand van zaken, is het niet te ontkennen, dat Engeland en de Vereenigde Staten er het grootste belang bij hebben, dat voortaan de Staten op de landengte in

een toestand van welvaart verkeeren, en dat zij behoorlijk bestuurd worden. Tegenwoordig schijnt de regering van de Vereenigde Staten niet alleen den wensch te koesteren, dat Walker in zijn pogingen schipbreuk moge lijden; maar zij schijnt ook bedacht om hem het volvoeren daarvan te beletten.

Wij houden ons overtuigd, dat, door middel van eenige kleine concessiën van weêrskanten, alle moeijelijkheden omtrent de uitlegging van het Bulwer-Clayton-traktaat gemakkelijk zijn uit den weg te ruimen. Door de neutraliteit toe de staan van den weg over de landengte; door afstand te doen van elke begeerte om een onbeperkt toezigt of een uitsluitend gezag uit te oefenen; door de Staten van Midden-Amerika te beschermen tegen de invallen van de gelukzoekers, zullen Engeland en de Vereenigde Staten, naar onze overtuiging, thans een middel van schikking kunnen aanbieden, dat even eervol zal zijn voor de beide natiën, als voordeelig voor den wereldhandel, gelijk ook voor de landen, welker geluk en voorspoed daardoor ontwijfelbaar zouden worden verzekerd en vermeerderd.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN

Bevallen:

J. E. de Ruijter, geb. van der Geugten, Z. Samarang 16 Jan. — E. K. A. de Neve, geb. Döhne, Z. Singkawang 25 Dec. — De echtgenoote van A. T. Lemaire, D. Samarang 17 Jan — De echtgenoote van J. L. A. Mierop, Z. Samarang 15 Jan.

Getrouwd:

N. G. van Huffel, kapt. der inf. met P. W. Linstedt, Buitenzorg 22 Jan. — F. J. W. J. Bergamin met M. E. van Leeuwen, Batavia 18 Jan. — A. J. Walter met A. B. H. du Cloux, Batavia 20 Jan. — L. J. Rhode met A. M. Vermunt van Ommeren. Samarang 13 Jan. — H. A. F. de Vogel met A. M. Stavers, Toeban 18 Jan.

Overleden:

Het dochtertje van G. R. Lucardie, 4 m. Poerwodadie 17 Jan.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Kapt. van Huffel en echtgenoote. — R. J. Stok. — G. Tolsma en familie. — Kuijt en echtgenoote. — A. Lecouteux. — Cornelius Cremer Jr. — A. Gevers. — Rosemeier en familie. — George Batten.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Van.*
Janurij	30	Balisch	Doris.	Tan Tiksam.	Balie (Badong.
„	—	„	Fair Barbadian.	Th. W. Craig.	Koetie.
„	31	Nederl. Ind.	Fathool Hair.	Said Alie bin Moht. Molahailla.	Palembang.
„	—	Nederlandsch	Christina Helena.	C. Tjebbes.	Samarang.
„	—	Fransch	Suez.	J. Peuaud.	Baravia.
„	—	Nederlandsch	Anna Maria Wilhelmina.	J. Jansen.	„
„	—	„	Stad Dockum.	N. van der Werff.	„
Febr.	1	Nederl. Ind.	L'Esperance.	W. A. S. Valberg.	„
„	—	„	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	„
„	—	Zweedsch	Hebe.	C. Falkenberg.	„
„	—	Engelsch	Clarita.	E. Moss.	Singapore.
„	2	Zweedsch	Fanny.	T. T. Wulff.	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Alncer.	Sech Awab bin Awat Said.	„
„	—	Nederlandsch	Holland.	B. Auffmorth.	„
„	—	Nederl. Ind.	Banka.	G. Schuit.	Banka.
„	—	Engelsch	Swan.	A. Griffin.	Singapore.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders*	*Naar*
Januarij	30	Nederl. Ind.	Oosterling.	J. H. Walter.	Sijdney.
„	—	„	Moostarie.	Said Mohm. Alhabassy.	Banjermassing.
„	—	Fransch	Baron Hamelin.	E. A. Hamelin.	Frankrijk.
„	—	Nederlandsch	Pieter Schoenmaker.	J. J. van Varelen.	Nederland.
„	—	Nederl. Ind.	Fatbool Wahap.	Sech Aboebakar Basaib.	Grissee.
„	31	Zweedsch	Esther.	J. L. Helstrom.	Zweden.
„	—	Engelsch	Neptune.	J. Wilson.	Balie.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	*Namen der Schepen*	*Gezagvoerders*	*Bestemming*	*Agenten*
Engelsch	Limehouse.	Chester.	In reparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	Clarita.	E. Moss.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Hector.	Paulino.	Tjilatjap.	„ „ „ „
Bremersch	Shakspere.	C. Fechter.	Rotterdam.	„ „ „ „
Fransch	Suez.	Perraud.	Frankrijk.	„ „ „ „
Zweedsch	Marij.	Silfversparre.	Zweden.	„ „ „ „
„	Hebe.	Falkenberg.	„	„ „ „ „
„	Emelie.	N. Wulff.	„	„ „ „ „
„	Catharina.	Olsson.	„	„ „ „ „
„	Fanny.	Wulff.	„	„ „ „ „
„	Forsöket.	Petterson.	„	„ „ „ „
Nederlandsch	De Zwaan.	Van Hemert.	Nederland.	„ „ „ „
„	Prins Veldmaarschalk.	D. S. Immink.	Amsterdam.	Ruyl Cramer „ „
„	Nassau.	Virginius.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Equator.	J. G. Appel.	„	P. Kervel & Co.
„	China.	Luttenberg.	„	„ „ „ „
Bremersch	Wilhelmina.	Kumme.	„	„ „ „ „
„	Condor.	Breidhaupt.	Bombay.	„ „ „ „
Hollandsch	Christina Helena.	Tjebbes.	Nederland.	„ „ „ „
Nederlandsch	Antoinette.	J. M. de Winter.	„	B. J. Van Eck & Co.
Zweedsch	Louise.	Löfgmot.	Zweden.	Wm. Mathieu & Co.
Nederland	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Onbepaald.	B. Kopersmit „ „
Nederlandsch	Stad Dockum.	N. van der Werff.	„	McMillan Marten & Co.
„	Jannetje.	A. Lupcke.	Nederland.	„ „ „ „
„	Triton.	Adriaans.	Rotterdam.	Anemaet & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. schoener *Anna Maria Wilhelmina*, de heer J. F. Deibert. — Met het Nederl. schip *Stad Dockum*, mevrouw Sol met 5 kinderen. — Met het Ned. Ind. schip *L'Esperance*, de officier van gezondheid van Ark. — Met het stoomschip *Palembang*, de heeren van Zuijlen, Beeng, Wahl, van der Eb en fam., Wahlbeehm, Leonardt en echtgenoot, van Tobben en Voogdt, benevens Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Ned. Ind. bark *Banka*, mevrouw Schuit en jonge heer Stokhekker.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. bark *Pieter Schoenmaker*, de heer F. I. ter Borgh Franck.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Samarang, Admiraal van Kinsbergen en Madura; de schepen Djoedoel Moebarak, Al Oosmani, Fathool Moebarak, Honigbij, Faidul Moebarak, Norman, Shakspeare, Nassau, Christina Helena en Stad Dockum; de stoomschepen Langen Lamongan en Ambon; de barken Fatal Ma-än, Saijan Maskoor, Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Djoedool Karim, Antoinette, Bacht Mastora, Abool Hair, Fatal Karim, Salma, Hoksing, Naim Balgijer, Fathool Djoesoor, Zein, Equator, Limehouse, Nawan Eljoesoor, Soedoel Gair, Arief Banjarmaas, Carolina Sophia, Charlotta, Wilhelmina, Hector El Masschoor, de Zwaan, Joan Melchior Kemper, Guillaume Tell, Jannetje, Joedoel Barie, Madina, Menado, Fathool Manan, Catharina, Alblasserwaard, Idra Kolmona, Suez, Hebe, Fannij en Alnoer; de brikken Marij, Louisa, Emelie, Condor, Risgil Haer, Fair Barbadian, L' Esperance en Clarita; de schoeners Saparoea, Kiem Ingsoen, Mcostarie, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, So-ootdin, Doris, Fathool Haer en Anna MariaWilhelmina; de kotters Tedok, Krabbe en Klara.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

26 Januarij. De Nederl. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaidin, van Pasoeroean den 23 Januarij.

27 Januarij. De Nederl. Ind. schoener *Attaief*, gezagv. Sech Alie Ba-Asim, van Banjarmassing den 12 December.

28 Januarij. De Nederl. Ind. bark *Attiat Toolbarie*, gezagv. Sech Abdulla Bahawarie, van Soerabaya den 25 Januarij Passagiers gepensioneerd Luit. kolonel H. Maier en familie.

VERTROKKEN.

26 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Sie Damar*, gezagv. Pa Dorasa, naar Balie

27 Januarij. De Ned. Ind. schoener *Bella*, gezagv. Ngaijdin, naar Passoeroean via Probolingo; De Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Siendoe Djaija, naar Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Schoeners Almashoor, Mansoer, Mefrejool Moelook, Maria en Attaief; kotters Noorsasie, Sie Berkat en bark Atiat Toolbarie.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 1sten tot en met den 8den Februarij 1858.

AANVOER.

Van Nederland per het Ned. schip *Anna Maria Wilhelmina*, gezagv. J. Jansen, agenten B. Kopersmit & Co.

26 kisten manufacturen, 5 kisten kramerijen, J. F. van Leeuwen & Co; 100 kisten manufacturen, Ruyl Cramer & Co; 1 kist diverse, B. J. van Eck & Co; 140 genever kelders inhd. ieder, 15 ledige fleschen, 1 goemb. ijzer ploeg, Adam & Co; 26 collies lijnwaden, 20,000 stuks steenen, N. H. M.

Van Batavia per stoomschip *Palembang*, gezagv. H. J. Roseboom, agenten B. Kopersmit & Co.

1 kist manufacturen; McMillan Marten & Co; 1 ijzeren as, 1 vaatje klinknagels, 1 schroef, 40 staven ijzer, W. Cores de Vries; 1 kist zilverwerk, en kleeding stukken, de Moll van Ootterloo.

Van Samarang per het Ned. schip *Christina Helena*, gezagv. C. Tjebbes, agenten P. Kervel & Co.

18 balen manufacturen, 1 pak monsters, W. Mathieu & Co; 5 kn. manufacturen, 99 riga masten, P. Kervel & Co; 1 vat teer, ½ vat koolteer, Order; 24 kistjes kaas, 12 kelders genever, 6 vaatjes boter, 5 hammen, 20 kistjes diverve provisien, Gezagvoerder.

Van Koetie per het Balisch schip *Fair Barbadian*, gezagv. F. Craïg, agenten Adam & Co.

34.720 bundels rottings, 62½ picols oude ijzer, Adam & Co.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Doris*, gezagv. Tik Sam, agenten Mc Millan Marten & Co.

1000 picols rijst, 60 picols klapper-olie, 12 stuks koehuiden, McMillan Marten & Co; 5 picols koffij, 8 picols coriander zaad en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Ned. schip *Stad Dockum*, gezagv. N. van der Werff, agenten Mc Millan Marten & Co.

100 vaatjes boter, 105 kisten wijn, 950 kisten anchovisch, Schimmelpenninck & Co; 1 kist schilderijen, Adam & Co; 1 kist zilverwerk, J. van Bostraeten; 7 collies koopmanschappen, B. J. van Eck & Co; 9 kisten koopmanschappen, 1 kist koperwerk, Ruyl Cramer & Co; 2 kisten koopmanschappen, Houtbekker; 17 kisten meubelen, 10 kisten wijn, Mulock Houwer; 1 kist diversen, P. L. Onnen; 1 kist diversen, van Vollenhoven; 117 balen en kisten manufacturen, 100 kistjes zeep, 50 kisten roode wijn, 47 collies glas en ijzerwerk, parapluien, kramerijen en koopmanschappen, J. F. van Leeuwen & Co; 100 vaatjes gember, 48 kisten wijn, 2 rijtuigen, 10 collies koopmanschappen en kleinigheden, Order.

Van Palembang per de Ned. Ind. schoener *Fathool Hair*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahilla; agent Gezagvoerder.

137 picols witte dammar, $9^{45}/_{100}$ picols was, 40 potten dadels, 400 stuks zilveren munt, $192^{02}/_{100}$ picols ongez. katoen en kleinigheden, diverse Arabieren.

Van Batavia per de Ned. Ind. brik *L'Espérance*, gezagv. Valberg, agent Gezagvoerder.

2 kisten chitzen, 5 vaten cognac, 100 kisten boomwas, 5 oxk. azijn, W. Mathieu en Co; 15 collies meubelen, 1 piano, Mr. Coster; 12 kisten manufacturen, Fraser Eaton en Co; 3 kisten regalen, A. Brunting; 5 halve pijpen port wijn, 20 kisten spiegeltjes, 10 vaten bier, 6 kisten lampen, 1 kist klokken, 5 kisten roode wijn, Mc Millan Marten en Co; 20 pakken jap. bezem, Asschenbergh en Co; een wagen, Eschauzier; 1 vat azijn, van der Dungen; 10 vaten teer, 40 picols ijzerwerk, Berrest; 3 kisten provisien, 1 kist kleederen, Anemaet en Co; 80 kisten azijn, 14 kisten witte wijn, 30 kisten roode wijn, 19 kisten provisien, B. J. van Eck en Co; 50 kisten sla-olie, 87 kisten koopmanschappen, B. J. van Eck en Co; 1 vat cognac, 20 vaten brood, 14 kisten kramerijen, 6 kisten ijzerwerk 61 ijzeren potten, 100 kisten was, 1 pak geweren, 1 vat vleesch en kleinigheden, Order.

Van Samarang per het Ned. schip *Holland*, gezagv. B. Auffmorth, agenten Kruer von Oven en Co.

36 kisten kramerijen, J. F. van Leeuwen en Co; 5 kisten manufacturen, P. Kervel en Co; 1 kist koopmanschappen, Huijsdens; 1 kist manufacturen, De Veij; 14 vaten bier, Gebr. Kocken; 7 kisten manufacturen, W. Mathieu en Co; 70 kisten koopmanschappen, Fraser Eaton en Co; 14 collies ijzerwerk, 40 kistjes koopmanschappen, 8 balen manufacturen, Schimmelpenninck en Co; 587/1 10/2 blokken lood, 50 000 stuks metselsteenen, N. H. M.; 100 manden seltzerwater, 4 balen manufacturen 200 vaatjes boter, 5 kisten bier, 1 kist speelgoed, Order.

Van Singapore per het Engelsch schip *Clarita*, gezagv. D. Mass, agenten Fraser Eaton en Co.

300 vaten meel, 35 vaten gez. vleesch, Fraser Eaton en Co; 1 kist inhd. 1208½ gulden stukken, 1 kist snuif, 1 pakje regaal, Nash; 10 collies manufacturen, 2 collies koopmanschappen, diverse Arabieren, en eenige goederen, bestemd voor Koetie.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Alnoer*, gezagv. Sech Awab bin Awab Said, agent Gezagvoerder.

1 kist regaal, de Graaff; 180 picols dadels, 20 kisten dammar, 18 picols jarak olie, 39 picols kruidnagelen, 30 picols benzoin, 346 collies diverse koopmanschappen en kleinigheden, diverse Arabieren en Chinezen.

UITVOER.

Naar Balie per het Engelsch schip *Neptune*, gezagv. Wilson.

34 collies manufacturen, Adam & Co.

Naar Zweden per het Zweedsch schip *Esther*, gezagv. J. L. Helestrom.

$1000^{09}/_{100}$ picols suiker, Fraser Eaton & Co; 2300 picol suiker, W. Mathieu & Co.

Naar Nederland per het Bremer schip *Wilhelmine*, gezagv. F. G. Kimme.

6780 picols suiker, $164^{77}/_{100}$ picols rotting, P. Kervel & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Prins Veldmaarschalk*, gezagv. D. L. Immink.

2000 stuks en buffelhuiden Fraser Eaton & Co; 115 picols tamarinde Schimmelpenninck & Co; $7049^{25}/_{100}$ picols suiker, Ruyl Cramer en Co.

Naar Nederland via Probolingo per het Ned. schip *Gezina*, gezagv. P. Burggraaf.

200 picols rotting 1000 $^{50}/_{100}$ picols suiker, 3500 picols koffij, N. H. M.

Naar Balie per de Balische brik *Gruda*, gezagv. Lange.

Ballast.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol ƒ 16 à ƒ 17.—
Koffij per picol. ƒ 28.—
Rijst (carga) per kojang ƒ 135 à ƒ 140.—
Id. (witte) „ „ ƒ 165 à ƒ 180.—
Koehuiden per 100 st. ƒ 300 à ƒ 450.—
Arak per legger ƒ 80.—
Olie (Klapper).
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting ƒ 8 à ƒ 10.—
Wisselkoers 104 à 105 %

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 7den Februarij, des morgens ten half 9 ure.

Ds. SCHIFF.

DOOPS-BEDIENING.

Maandag den 8sten Febr., des avonds ten half 7 ure.

Nederduitsch en Maleisch.

BID-UUR VAN HET ZENDELINGGENOOTSCHAP.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 7den Februarij des morgens ten half 9 ure.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.